

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF ELECTRONIC
GOVERNMENT OF PROCUREMENT OPERATIONS OF
MUNICIPALITY IN NAKHON PATHOM PROVINCE

ภักธรณีย์ เขียมอำภา

PAKKARATORN IAMUMPHA

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

**KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF ELECTRONIC
GOVERNMENT OF PROCUREMENT OPERATIONS OF
MUNICIPALITY IN NAKHON PATHOM PROVINCE**

PAKKARATORN IAMUMPHA

**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
GRADUATE COLLEGE OF MANAGEMENT
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2020
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY**

ชื่อหัวข้อสารนิพนธ์

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่
ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม
KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF ELECTRONIC
GOVERNMENT OF PROCUREMENT OPERATIONS OF
MUNICIPALITY IN NAKHON PATHOM PROVINCE

นักศึกษา

ภัครธรณ์ เอี่ยมอำภา รหัสนักศึกษา 63503564

หลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะ

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร.สุรชัย ศิริไกร

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐนิตรานนท์)

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สุรชัย ศิริไกร)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เปี่ยมกร หวังมหาพร)

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต อุ๋อัน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สารนิพนธ์เรื่อง	ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม
คำสำคัญ	ความรู้ความเข้าใจ รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ การจัดซื้อจัดจ้าง อิเล็กทรอนิกส์
นักศึกษา	ภัครธรณ์ เอี่ยมอำภา
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร.สุรชัย ศิริไกร
หลักสูตร	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะ	วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม และ 2) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม 152 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก และพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่คือ การได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมของผู้บริหารหรือพวกพ้อง รองลงมาการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการ เพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย และการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน

TITLE	KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING OF ELECTRONIC GOVERNMENT OF PROCUREMENT OPERATIONS OF MUNICIPALITY IN NAKHON PATHOM PROVINCE
KEYWORDS	KNOWLEDGE AND UNDERSTANDINGS, ELECTRONIC GOVERNMENT, ELECTRONIC PROCUREMENT
STUDENT	PAKKARATORN IAMUMPHA
ADVISOR	PROF. SURACHAI SIRIKRAI, PH.D.
LEVEL OF STUDY	MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
FACULTY	GRADUATE COLLEGE OF MANAGEMENT SRIPATUM UNIVERSITY
ACDEMIC YEAR	2020

ABSTRACT

This study aims to study; 1) Knowledge and understanding Levels of electronic government of procurement operations of municipal in Nakhon Pathom and 2) Problem and obstacles in electronic procurement operations of municipal in Nakhon Pathom. The sample study consisted of 152 personnel of municipality in Nakhon Pathom. The instrument collected the data was questionnaires. The statistical in this study were as frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research revealed that the most personnel of municipality in Nakhon Pathom had knowledge and understanding about electronic government at a high level. And found that the problem and obstacle on electronic procurement operations of municipal in Nakhon Pathom were the direct and indirect benefits obtaining of executives or brotherhood. The secondly was the specification of objects/services for conduciveness to some bidder and to offering the procurement method for choose some regular stores with a long relationship.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สุรชัย ศิริไกร ที่สละเวลารับเป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการให้คำชี้แนะและแก้ไขปรับปรุงจนสารนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่ง รวมไปถึงท่านคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่เมตตาให้คำปรึกษา แนวทาง ความคิดสร้างสรรค์ ให้คำแนะนำและความรู้ทางวิชาการให้แก่ผู้วิจัย อีกทั้งพร้อมกำลังใจ อันเป็นพลังที่มีค่าในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ด้วยดีเสมอมา จนทำให้งานวิจัยเล่มนี้สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในการทำงานขององค์กรได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งรักและเคารพอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดนครปฐมที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สำหรับคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้กับบิดา มารดา และครอบครัวอันเป็นที่รัก ที่สนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนพร้อมทั้งการดูแลเป็นอย่างดีตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จ สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 9 ทุกท่านที่เรียนร่วมกัน รักและช่วยเหลือกันด้วยดีเสมอมา

ภักธรณณ์ เอี่ยมอำภา

สิงหาคม 2564

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์.....	8
สภาพปัญหาของการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction).....	11
ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริต.....	14
แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการศึกษา.....	39
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม.....	41
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง อิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม.....	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	49
สรุปผลการวิจัย.....	49
การอภิปรายผล.....	51
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	55
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	60
ภาคผนวก ข ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	65
ประวัติผู้วิจัย.....	69

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
2	แสดงค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ เทศบาลในจังหวัดนครปฐม.....	41
3	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของ บุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม.....	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมไทยมีการพลิกโฉม (Transform) ภาครัฐหรือระบบราชการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและรองรับโมเดลการพัฒนาประเทศไทย 4.0 โดยยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนให้สามารถเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจและเป็นที่พักของประชาชนได้อย่างแท้จริง ภาครัฐและระบบราชการจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ กล่าวคือ การทำงานของภาครัฐและระบบราชการต้องเปิดกว้างและเชื่อมโยง (Open & Connected Government) ในการแบ่งปันข้อมูลกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้การทำงานมีความโปร่งใสและสามารถเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกได้ทุกขั้นตอน ตลอดจนประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการและสามารถตรวจสอบการทำงานได้เพื่อเป็นกลไกหรือให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงสามารถโอนถ่ายภารกิจที่ภาครัฐไม่ควรดำเนินการเองออกไปให้แก่ภาคส่วนอื่น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทน โดยภาครัฐมีหน้าที่ในการจัดระเบียบความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้างให้สอดคล้องกับการทำงานในแนวระนาบ ในลักษณะการทำงานแบบเครือข่ายมากกว่าการทำงานตามสายการบังคับบัญชาในแนวตั้งที่ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric) เพื่อเชื่อมโยงการทำงานให้ดำเนินไปอย่างมีเอกภาพและสอดคล้องประสานกันในการทำงานเชิงรุกมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาความต้องการและตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ โดยไม่ต้องรอให้ประชาชนเข้ามาติดต่อขอรับบริการหรือร้องขอความช่วยเหลือจากทางราชการ รวมถึงการทำงานด้วยขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) ด้วยการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่มาใช้ในการจัดบริการสาธารณะที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และประชาชนมีช่องทางติดต่อกับหน่วยงานราชการที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นช่องทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ หรือโซเชียลมีเดีย เป็นต้น เนื่องจากการทำงานดังที่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรมหรือความคิดริเริ่มโดยประยุกต์องค์ความรู้ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาใช้ในการตอบโต้กับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน เพื่อการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2560)

ปัจจุบันการปฏิบัติงานของเทศบาลยังคงประสบปัญหาอยู่หลายด้าน ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานบุคคล ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ สำหรับปัญหาใหญ่ที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการของเทศบาลให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ ปัญหาความไม่โปร่งใสในการบริหารจัดการ หรือการทุจริตทุจริตในการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล เนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างถือเป็นงานที่มีความสำคัญในกระบวนการจัดหาพัสดุและทรัพย์สินต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการเพราะหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้พัสดุในการบริหารงานและการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การทำงานของบริการแก่ประชาชนดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการปฏิบัติงาน การจัดหาพัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานจึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรของเทศบาล อันได้แก่ คน เงิน พัสดุ และเทคนิคการจัดการ ให้เป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่า และยังช่วยสนับสนุนแผนงาน โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลให้ดำเนินไปได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ดังนั้น การจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งที่ทำให้การบริหารงานทุกประเภทประสบความสำเร็จเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงชีวิตให้ดำรงอยู่ได้ (สถาบันพระปกเกล้า, 2564) การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เริ่มครั้งแรกตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2545 โดยให้ กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจทุกแห่งเริ่มดำเนินการจัดซื้อพัสดุครุภัณฑ์ในรูปแบบการประมูลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยให้จัดซื้อจัดจ้างในรูปแบบ e-Auction อย่างน้อย 1 รายการ ภายในเดือนธันวาคม 2545 โดยให้มีการรายงานความก้าวหน้าในระบบดังกล่าวต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีทราบทุก 3 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2546 เป็นต้นไป แต่มีข้อจำกัดในการดำเนินการจึงให้ดำเนินการสำหรับราชการส่วนกลางก่อน โดยมอบหมายให้กรมบัญชีกลางจะเป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ส่วนราชการ และดำเนินการทดสอบกับระบบหน่วยงานนำร่อง จำนวน 6 แห่ง คือ 1) สำนักงานงบประมาณ 2) สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน 3) สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ 4) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 5) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ 6) กระทรวงพลังงาน ทั้งนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงพลังงาน เป็นกระทรวงใหม่ยังไม่มี ความซับซ้อนในการทำงานมากจึงสามารถใช้ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นี้ได้ทันที เพราะฉะนั้น ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์นี้จึงถูกนำมาใช้เพื่อควบคุมระบบการบริหารงบประมาณของประเทศ การเบิกจ่ายการประมูลงาน การจัดผู้ที่มาจัดซื้อจัดจ้างกับรัฐบาลก็จะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหมด เพื่อลดปัญหาการทุจริตและสามารถบันทึกข้อมูลตัวเลขเพื่อนำมาเปรียบเทียบถึงประสิทธิภาพในการ

บริหารจัดการงบประมาณของหน่วยงานรัฐแต่ละแห่งอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีข้อมูลทางบัญชีสำหรับใช้ในการวางยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาได้ต่อไป โดยระบบ e-Procurement (ระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์) ระบบการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ ภาครัฐยังกำหนดให้กระทรวงการคลังมีหน้าที่ในการคัดเลือกและกำหนดมาตรการป้องกันการมีส่วนได้ส่วนเสียที่อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ขายรายใดรายหนึ่งในการให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งในช่วงแรกกำหนดให้มีการดำเนินการตามประกาศของกระทรวงการคลังตามที่เสนอไปชั่วคราวก่อน และในระยะต่อไปได้มอบหมายให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเร่งดำเนินการประสานงานกับกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อให้มีฐานข้อมูลที่จะสนับสนุนให้ภาครัฐสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยตนเองต่อไป (จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์, 2560)

จากการที่ภาครัฐได้นำระบบ e-Procurement มาใช้ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างก็เพื่อผลการทำงานระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายแบบออนไลน์แบบง่าย ๆ จนไปถึงสามารถต่อเชื่อมไปยังตลาดซื้อขายแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งระบบ ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐดำเนินการเป็นอย่างรวดเร็วและสามารถให้บริการแก่ผู้ใช้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Market Place Service Provider) ภาคเอกชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน สามารถตรวจสอบ และติดตามการสั่งซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้แบบออนไลน์ ซึ่งช่วยให้การทำงานงานของบุคลากรมีความถูกต้องมากกว่าการทำงานในอดีตที่อาจเกิดความผิดพลาดจากการใช้ระบบเอกสารได้ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง (e-Procurement) มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของเทศบาลเป็นอย่างมาก เนื่องจากระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-Procurement) เป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การดำเนินงานนโยบายสาธารณะให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่ง วิชญพงศ์ พรหมยะ (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีต่อการใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Document) ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า การค้นหาเหมือนกับระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์และจัดเก็บเอกสาร (e-Document) แบบเดิมที่เป็นการซื้อและถูกพัฒนาขึ้นจากบริษัทภายนอก และผู้บริหารและ บุคลากรในหน่วยงานควรให้การสนับสนุนการใช้งานของระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งการ เปิดเข้าใช้งานระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์และการเกษียณหนังสือตอบกลับ รวมทั้งใน ส่วนการเข้าใช้งานระบบอย่างจริงจังโดยอาศัยความรู้ความเข้าใจในการทำงาน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยมุ่งเน้นศึกษาความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนสนใจศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) มาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งใช้เป็นข้ออ้างอิงในการนำเสนอแนวคิดต่อผู้บริหารในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

1.2.2 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

1.3.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ จุฑาทิพย์ ไทยประยูร (2552) และประภาศิริ บุญยรัตกลิน (2552) ที่พบว่า คุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน/ราชการ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) และแนวคิดความเข้าใจ (Understanding) เรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ของจุฑาทิพย์ ไทยประยูร (2552) และนันทนา อุษาจารุวิจิตร (2552) จักรกริช ใจดี (2542) และยุทธพงษ์ เหล่าพิทักษ์โยธิน (2552) เพื่อนำมาสร้างตัวแปรความรู้

ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) และผู้วิจัยทำการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) ของไพรวัลย์ วงศ์พรหมศิลป์ (2555) วันทนีย์ วิวรรณภัสกร (2550) และสุเวช ณะวงวิเศษ (2553) เพื่อนำมาสร้างตัวแปรตามคือ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) ทำให้ผู้วิจัยสามารถวางกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ได้

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเนื้อหาการศึกษาคครอบคลุมด้านต่าง ๆ

1.5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 56 คน และเทศบาลตำบลคลองโยง จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน (เทศบาลนครจังหวัดนครปฐม, 2564) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2564

1.5.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ เทศบาลในจังหวัดนครปฐม เท่านั้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

1.6.2 ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การที่รัฐบาลได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เชื่อมโยงกระบวนการทำงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่ดียิ่งขึ้น และสนับสนุนให้การทำงานมีความสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส และประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่ายโดยรวม โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศนี้สามารถเชื่อมโยงขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ในการการจัดซื้อจัดจ้างในทุกขั้นตอน

การจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ที่มีลำดับขั้นตอนในการจัดหาพัสดุ และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ต้องการทั้งในเรื่องคุณสมบัติ จำนวน ราคา เวลา และแหล่งขาย เพื่อให้ดำเนินงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ต้องการด้วยการทำงานระบบการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลนครปฐม

การปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและทำให้เกิดความคล่องตัวและช่วยสนับสนุนให้การบริการแก่ประชาชนดำเนินไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีความถูกต้องครบถ้วน

ปัญหาและอุปสรรค หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคที่ในการปฏิบัติงานหรือทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานหรือขัดขวางการทำงานไม่ให้เกิดบรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

บุคลากร หมายถึง ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานจ้าง และลูกจ้างประจำที่สังกัดเทศบาลเมืองนครปฐม และเทศบาลตำบลคลองโยง ที่ปฏิบัติงานระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งมีคุณลักษณะแตกต่างกันทางเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน/ราชการ

เทศบาล หมายถึง เทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลเมืองนครปฐม และเทศบาลตำบลคลองโยง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์
- 2.2 สภาพปัญหาของการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)
- 2.3 ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริต
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้เกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์

2.1.1 ความเป็นมา

จากแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ.2540 - 2544 ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกลไกและวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุภาครัฐ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้ทรัพยากรของรัฐและระบบการตรวจสอบถ่วงดุลเป็นไปอย่างโปร่งใส ประหยัด มีประสิทธิภาพ กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารงานพัสดุจึงได้จัดทำแผนปฏิรูปการบริหารงานพัสดุให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารภาครัฐแนวใหม่ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2547 กำหนดให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐทุกแห่งลงประกาศความต้องการการจัดซื้อจัดจ้าง/การประกวดราคา ให้เป็นที่รู้ทั่วกันอย่างกว้างขวางในเว็บไซต์เพื่อให้เกิดความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ซึ่งได้มีการจัดทำเว็บไซต์ให้หน่วยจัดซื้อภาครัฐมาดำเนินการดังกล่าวแล้ว แต่เพื่อให้การดำเนินการผ่านเว็บไซต์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (กรมบัญชีกลาง, 2560)

2.1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และพัสดุภาครัฐที่มีความถูกต้องได้ด้วยความรวดเร็ว ครบถ้วน และทั่วถึง มีต้นแบบการประมูลด้วย

อิเล็กทรอนิกส์ให้ครบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และเพื่อเชื่อมต่อข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ (กรมบัญชีกลาง ,2560)

2.1.3 เป้าหมาย

การจัดซื้อหรือจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยประหยัดงบประมาณได้ และจะช่วยสร้างโอกาสให้ผู้ขายและผู้รับจ้างได้เข้าถึงข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างอย่างทั่วถึงและประชาชนทั่วไปยังสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้อย่างโปร่งใส อันจะเป็นกลไกในการป้องกันการทุจริตทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย (กรมบัญชีกลาง ,2560)

2.1.4 ระบบงานที่พัฒนา

การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Procurement System : e-GP) ประกอบด้วย 5 ระบบงาน ดังนี้ (กรมบัญชีกลาง, 2560)

1. ระบบเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เป็นระบบเผยแพร่ข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ค้าและผู้สนใจ สามารถรับข้อมูลข่าวสารการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีความสมบูรณ์ ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ และสามารถรองรับผู้ใช้งานจำนวนมาก ซึ่งมีระบบย่อย 7 ระบบ ดังนี้

1.1 ระบบลงทะเบียนสำหรับหน่วยจัดซื้อภาครัฐ เป็นระบบการกำหนด Username และ Password ให้ผู้ลงทะเบียนเพื่อเข้าใช้งานในระบบ

1.2 ระบบลงทะเบียนสำหรับผู้สนใจทั่วไป เป็นระบบการกำหนด Username และ Password ผู้ลงทะเบียน เพื่อผู้ลงทะเบียนเลือกข้อมูลให้ระบบจัดส่งตามที่ต้องการ

1.3 ระบบประกาศจัดซื้อจัดจ้าง เป็นระบบที่ให้หน่วยจัดซื้อภาครัฐเข้ามาจัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อประกาศเผยแพร่ในเว็บไซต์ ได้แก่ ประกาศแผนจัดซื้อจัดจ้าง เอกสารประกวดราคา ประกาศประกวดราคา ประกาศร่าง TOR ประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง (เชิญชวน) ประกาศรายชื่อผู้ขอรับ/ซื้อเอกสาร ประกาศรายชื่อผู้ยื่นเสนอราคา ประกาศชื่อผู้มีสิทธิยื่นข้อเสนอ และประกาศผู้ชนะการเสนอราคา เพื่อให้ผู้ค้าทั่วไปสามารถค้นหาและเข้าร่วมการแข่งขันได้ โดยหากมีการยกเลิกประกาศฯ ก็จะแสดงความสัมพันธ์ให้เห็นด้วย

1.4 ระบบจัดการเนื้อหาด้านกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุ เป็นระบบการนำข้อมูลด้านกฎระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนที่เกี่ยวกับการพัสดุเข้าสู่ระบบเพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์

1.5 ระบบจัดการเนื้อหาด้านราคากลางงานก่อสร้าง เป็นระบบการนำข้อมูลด้านราคากลางงานก่อสร้างเข้าสู่ระบบ เพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์

1.6 ระบบจัดการเนื้อหาข่าว/กิจกรรม เป็นระบบการนำข้อมูลข่าว/กิจกรรมเข้าสู่ระบบ เพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์

1.7 ระบบจัดการบัญชีรายชื่อผู้ทำงาน เป็นระบบการนำข้อมูลรายชื่อผู้ทำงาน และ หนังสือเวียนรายชื่อผู้ทำงานเข้าสู่ระบบ เพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์

2. ระบบบริหารจัดการรหัสสินค้าและบริการภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GPSC Management System) เป็นระบบจัดเก็บ แก้ไข เปลี่ยนแปลง และค้นหาข้อมูลรหัสสินค้าและบริการ ภาครัฐ (Government Products and Services Code: GPSC) รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ระบบบริหารทะเบียนผู้ค้าภาครัฐ (Supplier Management System) เป็นระบบที่นำ ข้อมูลไปใช้ในระบบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศรายชื่อผู้ซื้อ/ซื้อเอกสาร ประกาศรายชื่อผู้ยื่นเสนอ ราคา ประกาศชื่อผู้มีสิทธิยื่นข้อเสนอ ประกาศผู้ชนะการเสนอราคา และ ระบบ e-Auction System ซึ่งมีระบบย่อย 2 ระบบดังนี้

3.1 ระบบลงทะเบียนผู้ค้าภาครัฐ เป็นระบบกำหนด Username และ Password ผู้ที่จะ มาทำนิติสัมพันธ์ เพื่อขายสินค้า/บริการ ให้แก่ภาครัฐ ซึ่งระบบจะมีการตรวจสอบความเป็นนิติ บุคคลหรือความมีตัวตนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.2 ระบบจัดเกรดผู้ค้าภาครัฐ เป็นระบบการประเมินคุณภาพของผู้ค้าภาครัฐในด้าน ความพึงพอใจและการส่งงานตามกำหนดเวลา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาการจัดซื้อจัด จ้าง ซึ่งข้อมูลที่จัดเกรดจะไม่มีการเผยแพร่ในเว็บไซต์

4. ระบบ e-Auction เป็นระบบต้นแบบระบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ครบทั้ง กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Integration System) ซึ่งจะใช้กับโครงการขนาดใหญ่และให้ กรมบัญชีกลางเป็นหน่วยงานนำร่อง ในการใช้ระบบนี้ ซึ่งมีระบบย่อยอย่างน้อย 5 ระบบ ดังนี้

4.1 ระบบจัดทำเอกสารการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบงานที่ให้ หน่วยงานผู้ซื้อ ภาครัฐ สามารถนำเข้าข้อมูลการประมูลเข้าสู่ระบบ เพื่อเผยแพร่ในเว็บไซต์

4.2 ระบบแจกจ่ายเอกสารการประมูล เป็นระบบงานที่ให้หน่วยงานผู้ซื้อภาครัฐ สามารถจัดการเรื่องเกี่ยวกับการจำหน่ายเอกสารประกวดราคาผ่านทางเว็บไซต์

4.3 ระบบรับและเปิดซองข้อเสนอ เป็นระบบงานที่ให้หน่วยงานผู้ซื้อภาครัฐสามารถ จัดการเรื่องการรับและเปิดซองประกวดราคาผ่านทางเว็บไซต์

4.4 ระบบการพิจารณาข้อเสนอการประมูลฯ เป็นระบบงานที่ให้หน่วยงานผู้ซื้อภาครัฐ สามารถจัดการเรื่องการคัดเลือกผู้เสนอราคาผ่านทางเว็บไซต์

4.5 ระบบการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction Solution) เป็นระบบงานที่จัดทำขึ้นเพื่อรองรับการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

5. ระบบ Help Desk เป็นระบบจัดการและจัดเก็บปัญหาต่าง ๆ ที่มีผู้สอบถามเข้ามา โดยสามารถบันทึกรายละเอียดของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ไว้ในระบบเพื่อนำมาใช้เป็นฐานข้อมูล และสามารถจัดกลุ่มและประเภทของปัญหาเพื่อประโยชน์ในการค้นหาและประเมินผลการแก้ปัญหาได้

2.1.5 ความคืบหน้าของโครงการระบบ EGP

ระยะที่ 1 กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการพัฒนาระบบ e-GP ระยะที่ 1 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 7 เมษายน 2553 ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ดำเนินการจัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้างสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีสอบราคา ประกวดราคา และประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในระบบ e-GP ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2553 ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0506/ว 78 ลงวันที่ 12 เมษายน 2553

ระยะที่ 2 สำหรับผลการดำเนินงานตามแผนการพัฒนาระบบ e-GP ในระยะที่ 2 นั้น ขณะนี้ได้พัฒนาระบบงานเรียบร้อยแล้วอยู่ระหว่างทดสอบการใช้งานและตรวจรับระบบ และจะเปิดให้หน่วยงานนำร่องทดลองใช้ระบบงานในเดือนมิถุนายน 2554

ระยะที่ 3 การดำเนินงานตามแผนการพัฒนาระบบ e-GP ในระยะที่ 3 กรมบัญชีกลางได้ดำเนินการจ้างที่ปรึกษาเข้าทำการศึกษารูปแบบการจัดจ้างด้วยวิธี e-bidding และ e-Market พร้อมทั้งได้ทำประชาพิจารณ์แนวทางการดำเนินการในเบื้องต้นให้แก่ส่วนราชการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างขอสนับสนุนเงินประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัฒนาระบบงานตามแนวทางที่กำหนดไว้

2.2 สภาพปัญหาของการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction)

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) ปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้ (ไพรวัดย์ วงศ์พรหมศิลป์, 2555)

2.2.1 ปัญหาและข้อจำกัดของระบบ e-Auction ในการจัดซื้อจัดจ้าง

1. ประเด็นราคาเริ่มต้นในการประมูล ซึ่งกำหนดให้ใช้วงเงินงบประมาณสำหรับการจัดหาพัสดุหรือการจ้างนั้น ๆ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า การจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างที่ต้องมีการกำหนดราคากลาง แต่ราคากลางอาจมีวงเงินสูงหรือต่ำกว่างบประมาณ ส่งผลให้หน่วยงานของภาครัฐไม่สามารถจัดซื้อหรือจัดจ้าง อันอาจทำให้ทางราชการเสียประโยชน์ ซึ่งกรมบัญชีกลางได้

แจ้งหนังสือเวียนไปยังส่วนราชการเพื่อผ่อนผันการดำเนินการประมูลฯ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างที่ต้องมีการกำหนดราคากลางของทางราชการ ให้ใช้ราคากลางฯ เป็นราคาเริ่มต้นการประมูลฯ หากราคาของผู้เสนอราคาหรือคณะกรรมการดำเนินการ e-Auction เห็นสมควรซื้อหรือจ้างสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการประมูลฯ ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 43 (1) และ (3) โดยอนุโลม

2. ประเด็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ (3 จังหวัด) ที่สถานการณ์ไม่ปกติ ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี e-Auction มีอุปสรรค และไม่เป็นไปตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งในเรื่องนี้กรมบัญชีกลางได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้ดุลยพินิจพิจารณาขกเว้นหรือผ่อนผันการดำเนินการ e-Auction ตามความจำเป็น โดยรายงานให้กรมบัญชีกลางทราบผลการดำเนินการเป็นรายไตรมาสประจำปีงบประมาณ

3. ประเด็นความไม่พร้อม ทำให้มีจังหวัดที่ไม่ดำเนินการ e-Auction ถึง 60 จังหวัด โดยอ้างว่าเป็นระบบใหม่ที่ต้องทำความเข้าใจ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการประมูล ไม่มั่นใจ เครื่องมือสื่อสารมีจำกัด จำเป็นต้องยืมส่วนงานต่าง ๆ มา บางจังหวัดอ้างว่ามีงบประมาณน้อย ไม่เหมาะสมที่จะซื้อด้วยวิธีนี้ หากมีการรวมประมูล สำนักงานจังหวัด ไม่มีสถานที่เก็บพัสดุ วัสดุบางรายการ เช่น กระดาษ หากจัดซื้อเป็นจำนวนมากและเก็บรักษานานอาจเสื่อมสภาพ

2.2.2 ข้อจำกัดของระบบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

1. การที่บริษัทใดจะมีสิทธิได้เข้าเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐต้องผ่านการตรวจสอบเอกสารจากหน่วยงานที่เปิดการประมูล หมายความว่า ผู้ที่สนใจและต้องการมีสิทธิที่เข้าร่วมเสนอราคา อาจต้องเสียค่าใช้จ่าย (ได้โตะ) ให้กับกรรมการพิจารณา (เรียกว่าตีตั๋ว)

2. เมื่อเสียค่าตั๋วแล้ว ชื่อผู้มีสิทธิเสนอราคาจะถูกประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนั้น หลังจากนั้นก่อนวันเสนอราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ที่มีสิทธิทั้งหมดจะเจรจากัน หรือ ฮิว เพื่อตกลงเรื่องเงินที่พึงได้จากการฮิว ซึ่งการประมูลแบบเดิมก็ใช้วิธีการเดียวกัน อาจมีการนัดกินโตะเงินเพื่อเจรจากัน

3. การประกวดราคาแบบนี้ทำให้ผู้ชนะการประกวดราคามีต้นทุนเพิ่มขึ้น เพราะต้องจ่ายค่าดำเนินการ ประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้บริษัทตัวกลาง สำหรับราคาค่าบริการนั้น หน่วยงานจะเป็นผู้ทำความเข้าใจความตกลง กับบริษัทตัวกลาง และแจ้งให้ผู้ที่จะเสนอราคาได้ทราบในเอกสารประกวดราคา

4. ในขณะนี้บริษัทตัวกลางไม่กี่บริษัทที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล ให้เป็นบริษัทตัวกลางในการดำเนินงาน ให้หน่วยงานราชการทั้งหมด ซึ่งไม่ทราบว่ามิได้หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกอย่างไร

5. จากหนังสือข่าวประกวดราคาที่ออกเป็นประจำทุกวัน เมื่อสังเกตผลการประกวดราคาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ใช้วิธีอิเล็กทรอนิกส์ จะเห็นว่า ราคาของผู้ชนะการประกวดราคาราคานั้น ต่ำกว่าราคากลางนิดเดียวเท่านั้น ทุกโครงการ (เห็นได้ชัดจากการประมูลถนนของกระทรวงคมนาคม และคลองระบายน้ำของสนามบินสุวรรณภูมิของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

6. ข้าราชการผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ แม้จะทราบว่าเกิดอะไรขึ้นแต่ก็ไม่กล้าพูดเพราะผลประโยชน์ หรือ ไม่ก็กลัวว่าจะเป็นการทำลายอนาคตตัวเอง เพราะบริษัทที่เข้าประมูลส่วนใหญ่มีนักการเมืองหนุนหลังเกือบทั้งนั้น

e-Auction ในมุมมองของผู้ค้าต่างก็ยอมรับว่า สามารถช่วยลดการจ่ายใต้โต๊ะได้ในระดับหนึ่ง แต่ไม่ใช่ทั้งหมด โดยเฉพาะประเด็นเรื่องเบี้ยบำนาญทางที่ยังคงมีอยู่ แม้ว่าหลายฝ่ายจะออกมายืนยันถึงข้อดีของ e-Auction ว่าสามารถลดปัญหาการทุจริต ได้ต่าง ๆ นานา แต่ก็ยังพบว่ามีข้อเสียที่ระบบ e-Auction ยังไม่สามารถแก้ไขได้อีกมากมาย โดยเฉพาะประเด็นของการจ่ายใต้โต๊ะ และการฮั้วประมูลกันในกลุ่มผู้ซื้อ ซึ่งจากข้อมูลที่รวบรวมมา ได้รับการยืนยันจากผู้รับเหมาว่า แม้จะใช้ระบบการประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว แต่ก็ยังต้องมีการจ่ายเงินใต้โต๊ะต่อไป "จ่ายชนิดแรก คือการจ่ายให้กับผู้เข้าร่วมประมูลที่มีคุณสมบัติเหมือนกัน แต่เขาไม่ยอมได้งาน อยากได้เงินเล็กน้อย จึงเสนอตัวเข้ามาแข่งขันในระบบ ในลักษณะนี้เขาจะแจ้งราคาต่ำสุดที่จะเสนอแข่งขัน หรือ Bottom line ให้เรารู้ก่อนเปิดประมูล ซึ่งผู้รับเหมาที่อยากได้โครงการก็จะต้องจ่ายค่าฮั้วให้กับเขาไป ดังนั้นที่กล่าวว่ารรัฐจะได้ประโยชน์สูงสุดนั้นไม่เป็นความจริง หากรัฐยังปล่อยให้มีการฮั้วกันอยู่ในกลุ่มผู้ประมูล คนที่ประโยชน์สูงสุดเห็นจะไม่ใช้รัฐบาลแต่เป็นกลุ่มผู้ร่วมประมูลในโครงการนั้น ๆ เสียมากกว่า

2.2.3 ปัญหาของการประมูลแบบ e-Auction

ปัญหาของการประมูลแบบ e-Auction ที่รวบรวมจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ตลอดเวลา 4 เดือนที่ดำเนินการ สามารถสรุปได้

1. ระบบงบประมาณปัจจุบัน มีการกำหนดรายละเอียดของการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นหมวดรายจ่ายต่าง ๆ ที่ไม่เอื้ออำนวยให้ใช้วิธีจัดหาพัสดุแบบ e-Auction ซึ่งมีหลักการดำเนินการให้หน่วยงานภาครัฐมีความคล่องตัวในการบริหารเงินงบประมาณ โดยหน่วยงานภาครัฐเจ้าของเงินงบประมาณควรต้องมีความสามารถรวบรวมความต้องการใช้พัสดุที่มีประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ให้มีปริมาณเหมาะสม (Aggregate Demand) เพื่อประโยชน์ในการจัดหาพัสดুরวมด้วยการประมูลแบบ e-Auction ซึ่งขัดกับระบบบริหารเงินงบประมาณปัจจุบัน ส่งผลให้ต้องมีการขอหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกขั้นตอน หากหน่วยงานภาครัฐดำเนินการจัดกลุ่มพัสดุให้มีปริมาณเหมาะสมในการจัดหารวมด้วยวิธีประมูลแบบ e-Auction โดยไม่สอดคล้อง

กับการบริหารเงินงบประมาณปัจจุบันดังกล่าว ก็จะมีความเสี่ยงต่อการเข้าข่ายการทุจริตได้ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. กรณีเงินประจำงวดที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณ มีลักษณะประเภทรายจ่ายต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นพัสดุที่มีประเภท และคุณลักษณะเฉพาะใกล้เคียงกัน ก็มีผลทำให้ไม่สามารถรวบรวมปริมาณพัสดุ เพื่อใช้วิธีการจัดหาพัสดুরวม โดยการประมูลแบบ e-Auction

3. เจ้าหน้าที่พัสดุของส่วนราชการส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ รวมทั้งระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติเมื่อดำเนินการจัดหาพัสดุในรูปแบบ e-Auction

4. หลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการจัดหาพัสดุในรูปแบบ e-Auction ยังมีปัญหาที่เป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ เช่น การกำหนดช่วงราคาประมูลขั้นต่ำในการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในอัตราร้อยละ 3 - 5 ของวงเงินงบประมาณสำหรับพัสดุบางรายการไม่เหมาะสม เนื่องจากช่วงราคามีวงเงินสูงมาก ส่งผลให้การประมูลไม่ประสบความสำเร็จหรือการที่มีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียวในการประมูลควรพิจารณาจัดซื้อหรือควรจะยกเลิก และผู้ที่ผ่านข้อเสนอทางเทคนิค แต่เมื่อถึงเวลาประมูลในรูปแบบ e-Auction กลับไม่เสนอราคาควรมีโทษหรือไม่ เป็นต้น

5. ยังขาดการกำหนดวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ในกรณีที่กระทรวงเป็นผู้ดำเนินการจัดหาพัสดุด้วยการประมูลแบบ e-Auction โดยใช้เงินงบประมาณของแต่ละกรมรวมกัน รวมทั้งไม่มีแนวทางดำเนินการสำหรับหน่วยงานภาครัฐในระดับภูมิภาค

6. เนื่องจากที่ผ่านมา ยังมีหลายหน่วยงานหลีกเลี่ยงการแจ้งข่าว เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประมูลกลุ่ม ๆ เดิม จนเกิดการถือคสปก และฮั้วการประมูลกันขึ้น ซึ่งก็ไม่ได้แตกต่างไปจากเดิม

2.3 ความหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับการทุจริต

คำว่า “ทุจริต” ได้มีผู้ให้ความหมายของการทุจริตไว้หลากหลายท่านดังนี้

“ทุจริต” (Corruption) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า Corruption เป็นคำที่รู้จักกันดีทั่วไปมานานแต่ความหมายของคำนี้มีหลากหลายต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้หลักการหรือมุมมองในทางศีลธรรม ทางการเมืองหรือทางเศรษฐศาสตร์ (สุเวช ณะวงวิเศษ, 2553) ในมุมมองของพฤติกรรมหรือการกระทำนั้น ทุจริตอาจจัดเป็นอาชญากรรม (crime) ประเภทหนึ่ง ในบางกรณี ทุจริตอาจจะถูกมองในความหมายที่แคบและต่างจากการโกง ชักยอก รีดไถ การขู่ โดยมองว่าทุจริตเป็นการกระทำของคนสองฝ่ายที่หาประโยชน์ร่วมกันจากฝ่ายที่สาม (อุฟา มีคุณ, 2553) เช่นการติดสินบน

“ทุจริต” ในความหมายขององค์การสหประชาชาตินั้นไม่ใช่แค่พฤติกรรม แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) ในทางสังคม การเมืองและเศรษฐศาสตร์ที่เป็นปัญหาสำคัญและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั่วโลก (นันทนา อุษาจารุวิจิตร, 2552) และองค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส Transparency International (TI) ให้นิยามคำ“ทุจริต”คือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิด (abuse of entrusted power) เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่งใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน (ไพรวลัย วงศ์พรหมศิลป์, 2555)

สหประชาคมยุโรปได้ให้คำจำกัดความ “ทุจริต” หมายถึง การใช้อำนาจสาธารณะที่มีขอบเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือการให้สินบน และความประพฤติทั้งหลายของบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบในภาครัฐหรือเอกชนประพฤติที่ฝ่าฝืนหน้าที่ของตน โดยไม่สมควรกับตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะเจ้าพนักงานแห่งรัฐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเอกชนตัวแทนหรือฐานะความสัมพันธ์อื่น ๆ โดยมีมุ่งประสงค์ให้ได้รับประโยชน์ใด ๆ โดยมีขอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยสรุป“ทุจริต” เป็นการกระทำที่มีการใช้อำนาจหรือ การให้สินบน ที่อาจจะผิดหรือไม่ผิดกฎหมายก็ได้แต่มีเจตนาให้ได้รับประโยชน์อันไม่สมควรจะได้ และทุจริตนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยการทุจริตในภาคเอกชนอาจหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหรือตำแหน่งที่ได้มาจากผู้ถือหุ้น ในการดำเนินงานของบริษัทเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว (ลัดดาวัลย์ วงศ์ธรรม, 2552)

สำหรับประเทศไทยคำว่า “ทุจริต” เป็นคำที่ใช้ในวงการราชการ รัฐวิสาหกิจ ส่วนของเอกชนจะใช้คำว่าทุจริต ซึ่งหมายถึงการแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่ง บทบาท หน้าที่โดยมิชอบขัดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติจากหน่วยงาน บริษัท องค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ (วิจิตรา อุดมทรัพย์, 2552)

พจนานุกรมไทยได้ให้ความหมายของคำว่า "ทุจริต" หมายถึง"การฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดบังเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ" แต่ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านมีความเห็นว่า คำว่า "ฉ้อราษฎร์บังหลวง" นั้น มีความหมายแคบกว่า "ทุจริต" เพราะคำว่า "ฉ้อราษฎร์บังหลวง" อาจหมายความเฉพาะการเบียดบัง ยักยอกทรัพย์สินของรัฐและของสาธารณะเท่านั้น การที่เจ้าพนักงานเรียกและรับสินบนจากราษฎรจะจัดอยู่ในประเภท ฉ้อราษฎร์เพราะเป็นการเรียกหรือรับเอาเงินหรืออามิสอย่างอื่น เพื่อปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติราชการเป็นการให้คู้แก่ผู้ให้สินบนแต่การบังหลวงเป็นการที่เจ้าพนักงานทำทุจริตต่อหน้าที่เสียหายผลประโยชน์ของแผ่นดิน ทั้งนี้จะเป็น โดยมคบกับราษฎรเบียดบังผลประโยชน์นั้นหรือไม่ก็ได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แปลคำว่า การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการให้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Corruption และเมื่อพิจารณาถึงชื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542 ยังใช้

คำว่า การทุจริตและเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษก็มีความหมายตรงกับคำว่า Corruption กับความหมายดังกล่าวเช่นเดียวกัน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, 2542)

จุฬาทิพย์ ไทยประยูร (2552) ได้เรียบเรียงความหมายของ“ทุจริต” ตามแนวคิดของ เดวิด โรเซนบลูม และเดอโบราห์โกลด์แมน (David Rosenbloom and Deborah Goldman) ว่าการทุจริตเป็นการทรยศต่อความไว้วางใจสาธารณะ เพราะว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว การทุจริตในภาครัฐมีอยู่ทั่วโลกและเป็นตัวจำกัดความสามารถของระบบบริหารในหลายประเทศ การทุจริตโดยวิธีคิดลึนบนและใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งเป็นแบบแผนที่ทำกันทั่วไปและเป็นที่ยุติกันว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการทำงาน

จากการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแนวคิดและวิธีการปฏิบัติระหว่างการทุจริตกับมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่า ในปัจจุบันพัฒนาการของแนวคิดและวิธีการ ของบุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต นับตั้งแต่เริ่มมีการปกครอง ในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา (ประภาศิริ บุญยรัตกลิน, 2552) สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระยะคือ

ระยะแรก เป็นการทุจริตที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนเพื่อ การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวและพรรคพวก จากนักธุรกิจและประชาชน โดยตรง ตัวอย่างของวิธีการดังกล่าวได้แก่การรับสินบน เพื่ออำนวยความสะดวกในการได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการส่งส่วย เพื่อให้ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพื่อให้เกิดความสะดวกราบรื่นในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจที่อาจจะมีความคาบเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น

ระยะที่สอง เป็นการทุจริตที่ได้ถูกพัฒนาพฤติกรรมการดำเนินการที่สลับซับซ้อน มากยิ่งขึ้นกล่าวคือ เป็นการทุจริตที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจ ในการใช้กฎหมายหรือช่องว่างของกฎหมาย ในการแสวงหาผลประโยชน์จากโครงการ ของรัฐต่าง ๆ หรือเป็นการร่วมมือกันทุจริตของกลุ่มบุคคลดังกล่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิผูกขาดสัมปทานของรัฐ ในการนำไปใช้แสวงหาผลประโยชน์หรือค่าเช่าทางเศรษฐกิจต่อไป

ระยะที่สาม จะเป็นการทุจริตที่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในการทุจริตในระยะที่สอง พยายามที่จะทำให้วิธีการทุจริตมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันจะมีผลทำให้การทุจริตนั้น ๆ สามารถที่จะถูกตรวจพบเพื่อลงโทษผู้กระทำการทุจริตได้ยากมากขึ้น ซึ่งแนวคิดและวิธีการปฏิบัติที่สำคัญของการทุจริตนี้คือ ได้มีการนำเอากลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญคือ “กลุ่มข้าราชการที่มีบทบาทหน้าที่ในทางวิชาการในหน่วยงานราชการของรัฐ” (Technocrat) หรือ นักวิชาการที่มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการทุจริต เข้ามามีส่วนร่วมในการ

ดำเนินงานด้วย โดยกลุ่มบุคคลกลุ่มใหม่นี้จะทำหน้าที่สำคัญในการ “สร้างเงื่อนไขต่าง ๆ” ที่ทำให้กลุ่มบุคคลกลุ่มเดิม (นักการเมือง, ข้าราชการ และนักธุรกิจ) “มีความชอบธรรม” (Legitimacy) ที่จะนำเอาเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้เพื่อเป็นข้ออ้างในการสร้างเครื่องมือ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อันได้แก่ นโยบายสาธารณะและกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งจะสามารถนำมาใช้เพื่อการทุจริตหรือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว จากการอ้างถึงผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับการดำเนินงานตามนโยบาย หรือบังคับใช้กฎหมาย ที่ได้ถูกสร้างขึ้นมาก่อนหน้านั้นต่อไป ภายหลังจากที่เครื่องมือและขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ได้ถูกนำออกมาใช้ดำเนินการหรือใช้บังคับ หรือแล้วในที่สุด ซึ่งการทุจริตในลักษณะนี้ในปัจจุบันนิยมเรียกกันว่าเป็น “การทุจริตเชิงนโยบาย” (Policy Corruption) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น “กระบวนการสร้าง ความชอบธรรม” ที่เป็นสาเหตุสำคัญให้การทุจริตที่เกิดในภายหลัง มีกระบวนการดำเนินงานที่สลับซับซ้อนและมีรูปแบบการดำเนินการที่มีความหลากหลายอย่างมาก ทั้งนี้เพราะ กระบวนการ ทุจริตจะถูกนำมาผูกติดกับ “เงื่อนไขที่สร้างความชอบธรรม” ให้กับนโยบายและกฎหมายนั้น ๆ จะสามารถเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการทุจริตของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ได้และทำให้บางครั้งการทุจริตในลักษณะเช่นนี้แทบจะไม่สามารถถูกตรวจสอบได้เลย เพราะไม่อาจจะพิสูจน์ได้ว่า การดำเนินงานดังกล่าวมีเจตนาหรือพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรือแสดงข้อสังเกตให้เห็นว่า ได้เกิดการทุจริตขึ้น ทั้งนี้ถึงแม้ว่าการดำเนินงานดังกล่าวอาจจะมีพฤติกรรมอันชวนให้น่าสงสัยว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นก็ตาม หรือหากว่าการทุจริตดังกล่าวได้ถูกตรวจพบ ผลที่เกิดขึ้นคือ กระบวนการตรวจสอบนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษนั้นแทบจะไม่สามารถสืบสาวไปถึงกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวการใหญ่หรือเป็นผู้สร้างนโยบาย หรือกฎหมายที่ก่อให้เกิดช่องทางหรือโอกาสให้เกิดการทุจริตขึ้นได้เลย ส่วนใหญ่แล้วกระบวนการตรวจสอบเอาผิดก็มักจะสิ้นสุดอยู่ที่การดำเนินการกับกลุ่มบุคคลในระดับกลาง และระดับล่างจำนวนหนึ่งเท่านั้น (โกวิทย์ พวงงาม, 2559)

จากความหมายหรือคำนิยามต่าง ๆ ข้างต้น โดยสรุปได้ว่า “ทุจริต” ในลักษณะตามคำนิยามซึ่งเป็นที่ยอมรับในทางวิชาการในปัจจุบันนั้น มีลักษณะสำคัญที่ทำให้เข้าใจในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีคือ

1. เป็นคำที่รู้จักกันดีไม่มีคำนิยามเป็นมาตรฐานเหมือนกันในระดับสากล แต่ ตรงกันที่เป็นการกระทำผิดอย่างหนึ่ง
2. เป็นการกระทำทุจริตประเภทหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหรือหน้าที่ อาจจะกระทำโดยผู้มีอำนาจหรือหน้าที่ (เช่นผู้รับสินบน) หรือโดยผู้ต้องการให้อำนาจหรือหน้าที่ นั้น (เช่นผู้ให้สินบน) หรือเกิดขึ้นโดยลำพังฝ่ายเดียวก็ได้เช่นการยกยกทรัพย์สินสาธารณะที่อยู่ในอำนาจดูแล

3. เป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่แสดงความเชื่อมโยงโทรมทางศีลธรรมและเป็น ปัญหาสังคม

4. มีได้ทั้งในองค์กรภาครัฐ คือเป็นทิวจิตต่อสาธารณะ และเอกชนที่เป็นการ ทิวจิตต่อองค์กร สมาชิกหรือลูกค้าขององค์กร (ความหมายทางแคบคือเฉพาะอำนาจในทาง สาธารณะหรืออำนาจรัฐ)

2.4 แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ

2.4.1 ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรู้ความเข้าใจ” โดยสรุปความหมายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ เรื่องนั้น ๆ แล้ว (ไพรวลัย วงศ์พรหมศิลป์, 2555)

2.4.2 ความหมายของความรู้

นันทนา อุษากาญจจิตร (2552) ได้ให้ความหมายของ “ความรู้” ว่าหมายถึง การระลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่และเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

The Modern American Dictionary ว่าได้ให้คำจำกัดความของความรู้ที่แตกต่างกัน 3 ลักษณะ (Wikstrom และ Normann, 1994: 9) ดังนี้

1. ความรู้ คือ ความคุ้นเคยกับข้อเท็จจริง (Fact) ความจริง (Truths) หรือหลักการโดยทั่วไป (principles)

2. ความรู้ คือ รู้ (Known) หรืออาจจะรู้ (May be known)

3. ความรู้ คือ จิตสำนึก ความสนใจ (Awareness)

อุพา มีคุณ (2553) ได้กล่าวถึง “การวัดความรู้” ไว้ว่า การวัดความรู้เป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับการศึกษา และประสบการณ์เดิม โดยผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว จะแยกคนที่มีความกับไม่มีความรู้ออกจากกันได้ระดับหนึ่ง

สุเวช ณะวงวิเศษ (2553) ได้ให้ความหมายของ “ความรู้” ว่าหมายถึง การรวบรวมความคิดของมนุษย์ จัดให้เป็นหมวดหมู่และประมวลสาระที่สอดคล้องกัน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

จากคำจำกัดความที่มีผู้กล่าวไว้ในเบื้องต้นสามารถสรุปได้ว่า “ความรู้” หมายถึง ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ และรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลได้ประสบมาและ เก็บสะสมไว้เป็นความจำที่สามารถถ่ายทอดต่อ ๆ ไปได้ และสามารถวัดความรู้ได้โดยการระลึกถึง เรื่องเหล่านั้นแล้วแสดงออกมา

2.4.3 ระดับของความรู้

ความรู้มีอยู่มากมายรอบ ๆ ตัวเรา และสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ (นันทนา อุษา จารุวิจิตร, 2552) ดังนี้

ระดับแรก ความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส มองเห็น ได้ยิน ดมกลิ่น และลิ้มรสได้ เช่น ความร้อน - เย็น ความสว่าง - มืด เสียง ดัง - เบา กลิ่นหอม -เหม็น และรสเค็ม - หวาน เป็นต้น ความรู้ระดับต้นนี้อาจเรียกว่า ความรู้สึก

ระดับที่สอง ความรู้ด้านภาษา ซึ่งจะทำได้ทั้งอ่านและเขียนหนังสือได้ ฟังเข้าใจ ฟังวิทยุและ ดูทีวีรู้เรื่อง ตลอดจนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สะสมและตกทอดกันมา

ระดับที่สาม ความรู้ด้านวิชาการ ซึ่งได้จากการศึกษาเล่าเรียน ทำให้คิดเลขเป็น คำนวณ ดอกเบี้ยได้ ออกแบบอาคารได้ เขียนบทละครได้ ใช้คอมพิวเตอร์เป็น รู้กฎหมายบ้านเมือง รู้จัก กฎเกณฑ์ ทางฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ เคมี และชีววิทยา วินิจฉัยโรคและรู้วิธีรักษาโรค เป็นต้น ความรู้ วิชาการเหล่านี้ มักจะต้องเรียนรู้จากครู อาจารย์ เอกสาร ตำราทางวิชาการหรือผู้ที่รู้เรื่องนั้นมาก่อน

ระดับที่สี่ ความรู้ใหม่ เป็นความรู้ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อน ได้มาโดยการค้นคว้าวิจัย การคิดค้น กระบวนการใหม่ และควรจะหาแนวทางในการนำความรู้ใหม่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิด การพัฒนา

ลัดดาวัลย์ วงศ์ธรรม (2552) ได้ทำการศึกษาและจำแนกพฤติกรรมด้านความรู้ออกเป็น 6 ระดับ โดยเรียงตามลำดับชั้นความสามารถจากต่ำไปสูง ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง ความสามารถในการจำหรือรู้สึกได้ แต่ไม่ใช่ว่าการใช้ความเข้าใจไปตีความหมายในเรื่องนั้น ๆ แบ่งออกเป็น ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง วิธีดำเนินงาน แนวคิด ทฤษฎี โครงสร้าง และหลักการ

2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งในด้าน ภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ การขยายความ

3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถนำเอาสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิด ทฤษฎี ต่าง ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว ออกเป็นส่วนประกอบย่อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนย่อย และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ

5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราว หรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการตัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการตัดสินว่าอะไรดีหรือไม่ดีอย่างไรให้หลักเกณฑ์เชื่อถือได้โดยอาศัยข้อเท็จจริงภายในและภายนอก

2.4.4 การวัดความรู้

การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริง หรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด (วิจิตรา อุดมทรัพย์, 2552) คือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ตามแบบแผน ประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่นถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่างๆ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหาลักษณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น

จุฑาทิพย์ ไทยประยูร (2552) กล่าวว่า การวัดความรู้ในส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2. แบบปรนัย แบ่งเป็น 4 แบบ ดังนี้

2.1 แบบเติมคำหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำ โดยไม่มีคำตอบใดชี้นำมาก่อน

2.2 แบบถูก - ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำ และความคิดในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรใช้คำปฏิเสธซ้อน

2.3 แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านคู่ข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับ จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

2.4 แบบเลือกตอบ ข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วยส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช่คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ซ้ำหรือแฉะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

ประภาศิริ บุญยรัตกลิน (2552) กล่าวว่า การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกรู้ถึงเรื่องราว หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือ ความจำ

2.4.5 ความหมายของความเข้าใจ

ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆ ได้ทั้งภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรม และนามธรรม แบ่งเป็นการแปลความ การตีความ และการขยายความ (จักรกริช ใจดี, 2542)

ยุทธพงษ์ เหล่าพิทักษ์โยธิน (2552) แยกความเข้าใจออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การแปลความ คือ ความสามารถในการจับใจความให้ถูกต้องกับสิ่งที่สื่อความหมาย หรือความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง หรือจากการสื่อสารรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง

2. การตีความ คือ ความสามารถในการอธิบาย หรือแปลความหมายหลาย ๆ อันมาเรียงเรียง โดยทำการจัดระเบียบ สรุปลงเป็นเนื้อความใหม่ โดยยึดเป็นเนื้อความเดิมเป็นหลักไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์อื่นใดมาใช้

3. การขยายความ คือ ความสามารถที่ขยายเนื้อหาข้อมูลที่รับรู้มาให้มากขึ้น หรือเป็นความสามารถในการทำนาย หรือคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดี โดยอาศัยข้อมูลอ้างอิงหรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

กล่าวโดยสรุป “ความรู้ความเข้าใจ” หมายถึง ความทรงจำในเรื่องราว ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่าง ๆ และความสามารถในการนำความรู้ที่เก็บรวบรวมมาใช้ตัดแปลง อธิบาย เปรียบเทียบในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างมีเหตุผล และความรู้ความเข้าใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและรวมถึงการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพรวลัย วงศ์พรหมศิลป์ (2555) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์และระดับธรรมาภิบาลของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลใน จังหวัดเชียงใหม่ โดยวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับ e – Government ในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาระดับของหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลนคร จำนวน 45 คนเทศบาลเมือง จำนวน 33 คน และเทศบาลตำบล 116 คน ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1) จากการเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเรื่อง e-Government ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจเรื่อง e-Government ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสูงเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ เทศบาลนคร และลำดับสุดท้ายเทศบาลเมือง

2) การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาล พบว่า เทศบาลเมืองให้ความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานจัดซื้อจัดจ้างในระดับมากถึงมากที่สุดรองลงมาคือ เทศบาลตำบล ให้ความสำคัญในระดับมาก ขณะที่เทศบาลนคร ให้ความสำคัญในระดับมากค่อนข้างไปในระดับปานกลางเท่านั้น

3) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พบว่า ในลำดับแรกเทศบาลนคร ถือได้ว่า มีสัดส่วนร้อยละของประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในระดับที่สูง โดยมีปัญหาในด้านการจัดทำโครงการที่มีโอกาสที่จะเรียกรับเงินจากผู้รับงานได้ง่าย ร้อยละ 57.8 และปัญหาการลือคสเปก ร้อยละ 55.6 รองลงมาคือ เทศบาลตำบล มีประเด็นปัญหาที่มีสัดส่วนร้อยละค่อนข้างสูง ได้แก่ ปัญหาการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน ร้อยละ 46.6 และปัญหาการลือคสเปก ร้อยละ 33.6 สำหรับเทศบาลเมือง ถึงแม้ว่าประเด็นปัญหาส่วนใหญ่แม้จะมีสัดส่วนร้อยละ ที่ไม่สูงมากนัก แต่ถือว่าเป็นประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ ได้แก่ ปัญหาการลือคสเปก ปัญหาการจัดตั้งเฉพาะพรรคพวกหรือ ผู้ที่กำหนดหรือสั่งการได้ ร้อยละ 27.3 เป็นต้น

พงศ์ศักดิ์ ฐิติชัยศรี (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (นครราชสีมา) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในสังกัด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (นครราชสีมา) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในสังกัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ได้แก่ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Form) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) เท่ากับ 0.8603 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการจัดจ้างของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 3 (นครราชสีมา) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในสังกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ดังนี้ ด้านกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านคู่ค้า ด้านการจัดส่งมอบสินค้า และด้านบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ควรลดระยะเวลาและขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง ควรมีการตรวจเช็คพัสดุว่ามีอุปกรณ์ชนิดใดมีความจำเป็นมากเพื่อจะได้จัดซื้อให้เพียงพอ ควรให้อำนาจในการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างในส่วนภูมิภาค

ผลการศึกษาปรากฏว่า กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการ 3 วิธี ดังนี้ 1) วิธีตกลงราคา 2) วิธีสอบราคา และ 3) วิธีประกวดราคา สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า 1) ด้านบริบทขององค์การ โครงสร้างจำนวนหมู่บ้านกับจำนวนสมาชิกไม่สอดคล้องกับงบประมาณ ผู้บริหารองค์การมีการตั้ง

การโดยวาทให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใช้วิธีการจัดหาพัสดุ โดยวิธีตกลงราคา มีการยกเลิก และออกหลักเกณฑ์เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างบ่อยครั้ง 2) ด้านปัจจัยนำเข้า บุคลากรไม่เพียงพอกับการรับผิดชอบการปฏิบัติงาน งบประมาณไม่มีระบบฐานข้อมูลด้านการเงินการคลังที่ปัจจุบัน ไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ มีความเร่งรีบในการจัดทำเอกสารหลักฐานประกอบการจัดซื้อจัดจ้าง 3) ด้านกระบวนการ ผู้บริหารองค์การและผู้ปฏิบัติยังไม่เข้าใจขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุตามระเบียบดีพอ และ 4) ด้านผลผลิต กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎระเบียบ ภาระหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง แนวทางการพัฒนากระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง 1) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง 2) เสริมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในความเป็นข้าราชการมืออาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ สร้างค่านิยมของเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ รวมทั้งผู้บริหารหรือฝ่ายการเมือง ให้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน โดยยึดถือเอผลประโยชน์ของประชาชนเป็นเป้าหมาย และ 3) ควรประมวลและรวบรวมหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน

อุพา มีคุณ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของตัวแทนประชาคมและอาสาสมัครในเขตเทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นการจัดโครงการอบรม และใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบทดสอบความรู้ จำนวน 40 ข้อ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นหลังการฝึกอบรม ใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า ตัวแทนประชาคมและอาสาสมัครที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลตำบลห้วยหลวง มีค่าคะแนนทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างก่อนและหลังการอบรม มีค่า $15.12 + 4.08$ และ $26.21 + 5.02$ ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และมีพฤติกรรมในการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมตั้งใจฟัง ร้อยละ 4.66 การจดทะเบียน ร้อยละ 3.76 การตรงต่อเวลา ร้อยละ 4.52 การมีส่วนร่วม ร้อยละ 4.44 การซักถาม ร้อยละ 4.23 ส่วนความคิดเห็นของผู้ร่วมอบรมส่วนใหญ่ เห็นว่าการอบรมครั้งนี้ ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 90.28 ส่วนใหญ่รู้จักโครงการที่รับผิดชอบ ร้อยละ 55.56 การซื้อการจ้างกรมการต่องรู้หน้าที่ ร้อยละ 55.56 การจัดซื้อจัดจ้างที่มีนักการเมืองแทรกแซง ร้อยละ 100 พร้อมทั้งต้องปรับปรุงเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ร้อยละ 100 ให้ประชาชนทราบทุกครั้ง ร้อยละ 100 และอยากให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างตามกฎหมาย ร้อยละ 90.28 ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ร้อยละ 90.28 การ

อบรมครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมอบรมพอใจมาก ร้อยละ 94.44 และอยากให้เทศบาลตำบลห้วยหลวง จัดโครงการอบรมปีละ 2 ครั้ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกันอย่างยั่งยืน

สุเวช ณะวงวิเศษ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา กระบวนการการจัดซื้อจัดจ้าง สภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดจ้าง และแนวทางการพัฒนากระบวนการการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดซื้อจัดจ้างในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วน โยธา ช่างโยธา เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พนักงานพัสดุและหัวหน้ากองคลัง เลือกกลุ่มตัวอย่างองค์การ ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นองค์การขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และเลือกกลุ่มตัวอย่างองค์การด้วยวิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างขนาดละ 3 องค์การ เก็บข้อมูลกับ องค์การละ 7 ตัวอย่าง รวม 42 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์พรรณนา พบว่า ความสำเร็จของระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 4 ปัจจัยคือด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) การสร้างกลไกความยั่งยืน (Institutions) และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

นันทนา อุษารุจิตร (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและแนวทางการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ กรอบแนวคิดในการวิจัยใช้แนวคิดการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่า Ten Building Box ของธนาคารโลก มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 4 ปัจจัยคือด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) การสร้างกลไกความยั่งยืน (Institutions) และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามจำนวน 150 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและการสัมภาษณ์เชิงลึก 10 ตัวอย่างกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐในส่วนกลาง และใช้สถิติพรรณนาและสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมาจากส่วนราชการร้อยละ 88.00 โดยปัญหาเกิดจากการจัดทำและประกาศร่างขอบเขตของงาน (TOR) และเอกสารประกวดราคามากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งร้อยละ 17.77 เกิดปัญหาจากผู้บริหารร้อยละ

45.45 เกิดจากผู้ปฏิบัติงานซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการประกวดราคา ผู้ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีปัญหาจากผู้ปฏิบัติงานร้อยละ 64.11 เกิดจากเจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง ร้อยละ 63.06 ปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศร้อยละ 89.35 ปัญหาเกี่ยวกับเว็บไซต์ www.gprocurement.go.th ร้อยละ 76.73 และปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ให้บริการ ตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 51.64 ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จต่อการใช้ระบบประมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางระบบสารสนเทศแยกเป็น 4 ประเด็น คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการบริหารงานที่ดี ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ และปัจจัยด้านกลไกความยั่งยืนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบประมูลอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามลำดับ

ลัดดาวัลย์ วงศ์ธรรม (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด และเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ภูมิภาค และประสบการณ์ และขนาดขององค์กร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 350 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 46 ข้อ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การทดสอบค่า F และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานพัสดุ ตามกระบวนการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ตามกระบวนการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวม ขั้นตอนการปฏิบัติและขั้นตอนการตรวจสอบไม่แตกต่างกัน ขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขแตกต่างกัน บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวม ขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการตรวจสอบแตกต่างกัน ขั้นตอนการปฏิบัติและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวม ขั้นตอนการปฏิบัติและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกัน ขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการตรวจสอบแตกต่างกัน บุคลากรที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการ

บริหารงานพัสดุโดยรวมขึ้นการปฏิบัติและขึ้นการปรับปรุงแก้ไข ไม่แตกต่างกัน ขึ้นการวางแผน และขึ้นการตรวจสอบแตกต่างกัน บุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานพัสดุ โดยรวมและขึ้นการวางแผนแตกต่างกัน ขึ้นการปฏิบัติ ขึ้นการตรวจสอบ และ ขึ้นการปรับปรุงแก้ไขไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานพัสดุโดยรวม ขึ้นการวางแผน ขึ้นการตรวจสอบและขึ้นการปรับปรุงแก้ไขแตกต่าง กัน ขึ้นการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารงานพัสดุโดยรวม ขึ้นการปฏิบัติ ขึ้นการตรวจสอบ และขึ้นการปรับปรุงแก้ไขไม่ แตกต่างกัน ส่วนขึ้นการวางแผนแตกต่างกัน บุคลากรที่อยู่ขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่าง กันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ

3) ปัญหาการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด 5 ลำดับแรก เรียง ตามลำดับ ได้แก่ ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติงานด้านพัสดุโดยการสั่งการและดำเนินการไม่ตรง ตามระเบียบพัสดุฯ ไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างได้ตามแผนการจัดหาพัสดุเนื่องจากเงินงบประมาณที่ ได้รับจัดสรรล่าช้า การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคาเจ้าหน้าที่พัสดุไม่ได้เป็นผู้ติดต่อกับผู้ขายผู้ รับจ้างที่เสนอราคา สถานที่เก็บวัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่ปลอดภัยเพียงพอ เจ้าหน้าที่พัสดุไม่มีการประชุม วางแผนการจัดหาพัสดুর่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

วิจิตรา อุดมทรัพย์ (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานงบประมาณในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2551 โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan.) เป็น ผู้บริหาร จำนวน 179 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติที (t-test) ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.52$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การคำนวณต้นทุนการผลิต ($\bar{x}=4.81$) รองลงมา ได้แก่ การบริหารทาง การเงินและการควบคุมงบประมาณ ($\bar{x}=4.33$) การตรวจสอบภายใน ($\bar{x}=3.88$) การจัดระบบ จัดซื้อจัดจ้าง ($\bar{x}=3.77$) การบริหารสินทรัพย์ ($\bar{x}=3.76$) การรายงานทางการเงินและการดำเนินงาน ($\bar{x}=3.76$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การวางแผนงบประมาณ ($\bar{x}=3.61$) 2. ผล

การเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์เขต 2 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานงบประมาณ โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการตรวจสอบภายใน ไม่แตกต่างกัน และ 3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการตรวจสอบภายในไม่แตกต่างกัน

จุฑาทิพย์ ไทยประยูร (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุองค์การบริหารส่วนตำบลภายในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอพระนครศรีอยุธยา และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่า F-test และ t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ เช่น นิติกร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เจ้าหน้าที่งานการเงินและบัญชี นายช่างโยธา บุคลากร นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ เจ้าหน้าที่ธุรการ เป็นต้น มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 4 ปี 2) ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวม พบว่าอยู่ระดับน้อย พิจารณารายด้านพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการจัดหาพัสดุ ด้านการตรวจรับพัสดุ และมีปัญหาอยู่ระดับน้อย ในด้านการจำหน่าย และมีปัญหาอยู่ระดับน้อยที่สุดในด้านการควบคุมและเก็บรักษาพัสดุ และ 3) กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่างกัน ส่งผลให้ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกัน ส่งผลให้ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน ไม่ส่งผลให้ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประภาศิริ บุญยรัตกลิน (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี 2) เพื่อจำแนกการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 179 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) การทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีฟิชเชอร์ (Fisher's Least Significant Difference : LSD) ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุอยู่ในระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และมีประสบการณ์ การปฏิบัติงานตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน 4-10 ปี 2) ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงรายด้านของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 2.1) มีศรัทธาความเชื่อมั่นต่อตนเองและกลุ่ม 2.2) สร้างความคิดใหม่เพื่อองค์กร 2.3) ความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อองค์กร 2.4) เข้าใจก่อนนโยบายและวัตถุประสงค์ร่วมกันของบุคคลในองค์กร 2.5) การร่วมมือร่วมใจเพื่องาน 2.6) เกื้อหนุนให้เกิดระเบียบข้อบังคับ และ 2.7) การเกิดความสามัคคีในองค์กรหรือกลุ่มตามลำดับ และ 3) การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงานตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน

ยุทธพงษ์ เหล่าพิทักษ์โยธิน (2552) การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการประมูล ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ศึกษากรณี : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการและพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้เสีย บุคลากรข้าราชการและนักการเมือง ที่ร่วมกันทำการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันวิธีการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมาประชากรที่ศึกษา คือ ตัวแทนผู้ประกอบการบริษัทห้างร้านตัวแทนบริษัทตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์และตัวแทนพนักงาน

ข้าราชการและผู้ปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาอิสระครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ โดยการประมวลผลข้อมูลในเชิงพรรณนา ซึ่งผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะเลือกจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า 1) โดยภาพรวมของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระเบียบปฏิบัติยังมีช่องว่างเอื้ออำนวยให้มีการทุจริตได้ และ 2) ผู้ประกอบการบริษัทห้างร้าน พนักงานบริษัทตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้บริหารหน่วยงานของภาครัฐพร้อมทั้งฝ่ายปฏิบัติยังขาดคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

ชูวช เสนปาน (2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทัศนคติของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากแบบสอบถามข้อมูลจำนวน 80 ราย ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การวิเคราะห์จัดอันดับปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล จากการศึกษาการวิเคราะห์จัดอันดับปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่มีค่าสำคัญของการทุจริต ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่การไม่เผยแพร่ข้อมูล การระบุคุณสมบัติผู้รับจ้างอย่างไม่เป็นธรรม การเรียกร้อยค่าธรรมเนียมนอกเหนือกฎหมายกำหนด การตรวจรับงาน โดยมีเงื่อนไข การใช้งบประมาณเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองและการรับเงินหรือทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการเสนอราคา สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนแต่ละอำเภอ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ด้านปัจจัยการระบุคุณสมบัติผู้รับจ้างอย่างไม่เป็นธรรม

เปรมใจ บัวไสย (2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจด้านการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากร อบต. ตามการศึกษา และตำแหน่งทางการบริหาร และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 105 คน จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจ การจัดซื้อ/จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีระดับความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อ/จัดจ้างมาก 29.52% มีระดับความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อ/จัดจ้าง ปานกลาง 40.96% และมีระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดซื้อ/จัดจ้างน้อย 29.52%

2. การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจด้านการจัดซื้อจัดจ้างของบุคลากร อบต. ตามการศึกษา และตำแหน่งทางการบริหาร พบว่า มีความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อ/จัดจ้างในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจในการจัดซื้อ/จัดจ้างของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. และเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งทางการบริหารแตกต่างกัน พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดซื้อ/จัดจ้างในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาการจัดซื้อ/จัดจ้าง ส่วนใหญ่จะมีการฮ้างงานกันขาดความโปร่งใส มีผู้ประกอบการน้อยราย คณะกรรมการเปิดซองไม่มีความรู้ในงาน เจ้าหน้าที่และผู้บริหาร รวมไปถึงสมาชิก ยังไม่ค่อยเข้าใจระเบียบวิธีการประกวดราคา เพราะมีรายละเอียดมาก และมาตรฐานราคาครุภัณฑ์ต่ำกว่าราคาท้องตลาด ทำให้เกิดปัญหาในการที่หน่วยงานต้องซื้อสินค้าต่ำกว่ามาตรฐานทั่วไป

ส่วนข้อเสนอแนะพบว่า เห็นควรรีโห่งค์การบริหารส่วนตำบลอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องการให้มีคณะกรรมการจากผู้แทนชุมชนเพิ่มขึ้นให้สมาชิกสภา อบต. เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และจัดให้มีการประกาศให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อให้มีผู้ประกอบการหลากหลายและงานมีคุณภาพ

รัตนชัย ธิรเกกิง (2551) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการป้องกันการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการประมูลงานและกระบวนการทุจริตเพื่อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทุจริตในการประมูลงานก่อสร้าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมา ก่อสร้าง นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามความ คิดเห็น แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม กลุ่ม ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลพบว่า การประมูลงานก่อสร้างจากส่วนราชการองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นงานที่เกิดประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{x} = 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.69 ผลการวิจัย พบว่า ด้านเกิดประโยชน์สุขของประชาชน ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการจัดประชุมชี้แจงการจัดทำโครงการก่อสร้างเพื่อรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริต คือ ควรจัดให้มีเวทีประชาคมทุกครั้งที่มีการวางแผนการจัดทำโครงการก่อสร้างโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ด้านเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการแสดงข้อมูลแผนปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นไว้ล่วงหน้าอย่างเปิดเผย และไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริตคือ ควรมีการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบทั่วถึง ข้อเสนอแนะในการ ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นด้วย ด้านไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงาน เกินความจำเป็น ปัญหาที่พบคือ เกิดความล่าช้าในขั้นตอนการตรวจ รับงานและเบิกเงินค่าก่อสร้าง ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริตคือ ควรจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและ ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างชัดเจน เปิดเผย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ด้านมีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการทบทวน โครงการก่อสร้างที่จะดำเนินการอีกครั้งว่ามีความจำเป็นอีกหรือไม่อย่างไร ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริตคือ เมื่อถึงกำหนดการดำเนินงานก่อสร้างที่ได้วางแผนไว้ ควรทำการสำรวจ ทบทวนโครงการอีกครั้งหนึ่งเพื่อสามารถแก้ไขได้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านประชาชนได้รับการ อำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ ปัญหาที่พบคือ ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารจัดซื้อจัดจ้าง อย่างทั่วถึง ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริตคือ ควรเพิ่มการ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และเพิ่มระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์ ให้มากขึ้น ด้านการประเมินผลการปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาที่พบคือ ไม่มีการจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานก่อสร้าง ข้อเสนอแนะในการป้องกันการทุจริตคือ ควรจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ ของการปฏิบัติงานและนำไปปรับปรุง พัฒนาในโครงการก่อสร้างอื่น ๆ ต่อไป

อังสุธร นามตรง (2550) ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสภาพปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษากระบวนการ ขั้นตอน และกลไกต่าง ๆ อันเป็นช่องทางในการทุจริตทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 270 คน ในจำนวน 54 ตำบล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและค่าสถิติ ร้อยละ จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สามารถอภิปรายผลปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างทั้ง 3 วิธี ได้ดังนี้ ด้านงบประมาณ มีการดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับ โดยปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการพัสดุ แต่บางครั้งปฏิบัติตามความจำเป็นเร่งด่วน ด้านบุคลากรมีปัญหาเรื่องการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการบริหารพัสดุ ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างยังไม่

ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจและเจตนาของผู้ปฏิบัติเองและบางองค์การขาดเจ้าหน้าที่พัสดุที่สามารถปฏิบัติงานได้ ด้านโครงสร้างองค์กร ตั้งแต่ระดับผู้ปฏิบัติงานถึงผู้บริหารปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ถูกต้อง แต่บางครั้งก็มีการขัดแย้งในหลักของการปฏิบัติตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารแผนและนโยบาย มีการจัดทำแผนระยะสั้นระยะปานกลาง และระยะยาว

วันทนี วิวรรณภัสกร (2550) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะหน่วยงานกรุงเทพมหานคร โดยมีนโยบายให้นำวิธีการประมูลด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e - Auction) มาใช้ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Procurement) ที่ครบวงจรต่อไปในอนาคต วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาข้อดี ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาระบบ e - Auction ให้เกิดประสิทธิภาพรวมทั้งการปรับปรุงการบริการประชาชนให้ดีขึ้น การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการพัสดุ ระดับหัวหน้าฝ่ายและระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ และศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสังเกตการณ์ เพื่อนำความเห็นที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค และได้รับเสนอแนะจากการนำวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e - Auction) ไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ด้านการพัสดุให้การยอมรับในการวิธีประมูลทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และทำให้ทราบข้อดี เรื่องของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประหยัดงบประมาณ ข้อจำกัดคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ไม่ช่วยให้งานเอกสารลดปริมาณลงแต่อย่างใด และไม่สามารถป้องกันการฮั้วประมูลได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ตลอดจนได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากร ด้านการจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษายังได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมข้อเสนอแนะในส่วนของการประเมินที่ควรจะศึกษาเพิ่มเติม (e - Auction) ที่สมบูรณ์และอย่างครบวงจรต่อไปในอนาคต เป็นการสอดคล้องนโยบายของรัฐบาลในการปฏิบัติงานภาครัฐเพื่อให้ภาครัฐ ภาคเอกชน สามารถเติบโตและพัฒนาไปด้วยกันได้ ในทิศทางเดียวกัน อันจะเป็นทำให้ประเทศชาติมีศักยภาพที่แข่งขันกับนานาประเทศได้

นพวรรณ คัชมาตย์ (2550) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาระดับปัญหา อุปสรรค ของเจ้าหน้าที่จากการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิจิตร โดยจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับปัญหา อุปสรรคของเจ้าหน้าที่จากการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการประมูลด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ในปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพิจิตร วิธีการศึกษาค้นคว้า ประชากรที่ศึกษาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดพิจิตร ที่เคยดำเนินจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปีงบประมาณ 2548-2549 จำนวน 64 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามระดับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และร้อยเรียงนำเสนอในรูปตาราง ผลการศึกษาค้นคว้า 1) ระดับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับระบบอิเล็กทรอนิกส์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดพิจิตร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.38$) 2) ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้าง โดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ที่มีปัญหา คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในระบบ ขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งมีข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ จัดการอบรมความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกคน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำเสนอรายงานในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 56 คน และเทศบาลตำบลคลองโยง จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน (เทศบาลนครจังหวัดนครปฐม, 2564) ซึ่งได้มาโดยจากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และเก็บข้อมูลด้วยการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ การแจกแบบสอบถามแก่บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม และเทศบาลตำบลคลองโยง เนื่องจากเป็นวิธีการที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและประหยัดค่าใช้จ่าย โดยการแจกแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามจนครบตามจำนวน 152 ชุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บัญชีส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน/ราชการ แบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม แบบเลือกตอบ จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินคำตอบ 5 ระดับ (Rating Scale) อ้างอิงใน อุพา มีคุณ (2553) คือ

ระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน
ระดับปัญหาและอุปสรรคมาก	ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน
ระดับปัญหาและอุปสรรคปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
ระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย	ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
ระดับปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

การแปลผลค่าคะแนน แปลผลโดยถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น

$$\frac{5-1}{5} = 0.80$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่อง รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัด นครปฐม” กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 สร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่า ครอบคลุม วัตถุประสงค์ จากการนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา (Content Validity) และทำการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหา มากที่สุดตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์และมีความชัดเจนของข้อ คำถามและประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try-out) กับ บุคลากรที่ปฏิบัติงานปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ชุด เพื่อหาคุณภาพ เครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย ทางสังคมศาสตร์คำนวณค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามต้องได้ค่าความเชื่อมั่น

มากกว่า 0.80 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้จริง (Cochran, W. G., 1977) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน ผลการทดสอบได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.854 ถือว่าแบบสอบถามฉบับนี้ผ่านเกณฑ์การทดสอบ หมายความว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตและชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

1.2 ประสานขอความร่วมมือจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

1.3 เข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ศึกษาขอความร่วมมือกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยอ้างอิงหนังสือขอความร่วมมือทางวิชาการฯ เพื่อขอรายชื่อ และเบอร์โทร กลุ่มบุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม ในการดำเนินการส่งแบบสอบถามจำนวน 152 ชุด

1.4 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำมากำหนดรหัสคำตอบเพื่อทำการวิเคราะห์ประมวลผลต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการหาข้อมูลด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” วิเคราะห์และอธิบายโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ซึ่งประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 56 คน และเทศบาลตำบลคลองโยง จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน ซึ่งผลการศึกษานำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 152 คน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน/ราชการ แสดงผลการวิเคราะห์ในรูปของตาราง แสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	63	41.4
หญิง	89	58.6
รวม	152	100.0

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	29	19.1
31-40 ปี	38	25.0
41-50 ปี	60	39.5
51-60 ปี	25	16.4
3. สถานภาพ		
โสด	79	52.0
สมรส	28	18.4
หย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่	45	29.6
รวม	152	100.0
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	5.3
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	73	48.0
ปริญญาโท	60	39.5
สูงกว่าปริญญาโทขึ้นไป	11	7.2
รวม	152	100.0
5. อายุการทำงาน/ราชการ		
1-3 ปี	30	19.7
4-6 ปี	51	33.6
7-10 ปี	57	37.5
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	14	9.2
รวม	152	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 56 คน และเทศบาลตำบลคลองโยง จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอายุการทำงาน/ราชการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 และเป็นเพศชาย จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมาคืออายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1

สถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพโสด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมาหย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 และสมรส จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาปริญญาโท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 และสูงกว่าปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2

อายุการทำงาน/ราชการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน/ราชการ 7-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา มีอายุการทำงาน/ราชการ 4-6 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 33.6 และมีอายุการทำงาน/ราชการ 1-3 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของตารางแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ จำแนกตามความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	จำนวน	ร้อยละ
1. e-Government เป็นกระบวนการปฏิรูประบบการให้บริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล		
ใช่	127	83.6
ไม่ใช่	25	16.4
รวม	152	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	จำนวน	ร้อยละ
2. e-Government จะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น		
ใช่	124	81.6
ไม่ใช่	28	18.4
รวม	152	100.0
3. การใช้ประโยชน์จาก e-Government อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการ การบริหารระหว่างหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานรัฐเท่านั้น		
ใช่	119	78.3
ไม่ใช่	33	21.7
รวม	152	100.0
4. e-Government สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี		
ใช่	124	81.6
ไม่ใช่	28	18.4
รวม	152	100.0
5. ปัจจัยทางด้านการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government		
ใช่	96	63.2
ไม่ใช่	56	36.8
รวม	152	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	จำนวน	ร้อยละ
6. รูปแบบการให้บริการของ e-Government มี 2 รูปแบบ คือ รัฐกับประชาชน (Government to Customer) และรัฐกับรัฐ (Government to Government)		
ใช่	117	77.0
ไม่ใช่	35	23.0
รวม	152	100.0
7. หลักสำคัญของการสร้าง e-Government ในประเทศไทยคือการนำบริการของภาครัฐสู่ประชาชน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันกบความต้องการของประชาชน		
ใช่	125	82.2
ไม่ใช่	27	17.8
รวม	152	100.0
8. วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยใช้ระบบ e – Procurement คือ เพื่อความโปร่งใส การสร้างระบบธรรมาภิบาล ช่วยภาครัฐในการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น		
ใช่	124	81.6
ไม่ใช่	28	18.4
รวม	152	100.0
9. การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีประกวดราคา และวิธีสอบราคา		
ใช่	126	82.9
ไม่ใช่	26	17.1
รวม	152	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	จำนวน	ร้อยละ
10. ระบบ e – Auction เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าที่ไม่สูง หรือมีปริมาณไม่มาก		
ใช่	106	69.7
ไม่ใช่	46	30.3
รวม	152	100.0
11. ระบบ e – RFP และระบบ e – RFQ เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคาหรือวิธีตกลงราคา		
ใช่	110	72.4
ไม่ใช่	42	27.6
รวม	152	100.0
12. ระบบ e – Inventory เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินค้าคงคลัง และการชำระเงิน		
ใช่	105	69.1
ไม่ใช่	47	30.9
รวม	152	100.0
13. การจ้างโดยวิธีสอบราคาได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท		
ใช่	111	73.0
ไม่ใช่	41	27.0
รวม	152	100.0
14. การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาคือการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท		
ใช่	125	82.2
ไม่ใช่	27	17.8
รวม	152	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์	จำนวน	ร้อยละ
15. การจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน ในปริมาณไม่มาก การจัดซื้อในระบบนี้สามารถทำได้โดยผ่านระบบ e - Catalog		
ใช่	129	84.9
ไม่ใช่	23	15.1
รวม	152	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม สามารถอธิบายได้ดังนี้

e-Government เป็นกระบวนการปฏิรูประบบการให้บริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

e-Government จะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

การใช้ประโยชน์จาก e-Government อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการ การบริหารระหว่างหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานรัฐเท่านั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7

e-Government สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

ปัจจัยทางด้านการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8

รูปแบบการให้บริการของ e-Government มี 2 รูปแบบ คือ รัฐกับประชาชน (Government to Customer) และรัฐกับรัฐ (Government to Government) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0

หลักสำคัญของการสร้าง e-Government ในประเทศไทยคือการนำบริการของภาครัฐสู่ประชาชน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันท่วงทีตามความต้องการของประชาชน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยใช้ระบบ e-Procurement คือ เพื่อความโปร่งใส การสร้างระบบธรรมาภิบาล ช่วยภาครัฐในการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน สามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีประกวดราคา และวิธีสอบราคา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1

ระบบ e-Auction เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าที่ไม่สูง หรือมีปริมาณไม่มาก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3

ระบบ e-RFP และระบบ e-RFQ เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคาหรือวิธีตกลงราคา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6

ระบบ e-Inventory เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินค้าคงคลัง และการชำระเงิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 การจ้างโดยวิธีสอบราคาได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ใช่ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ใช่ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0

การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาคือการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และมีความคิดเห็นว่า ไม้ไซ้ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8

การจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน ในปริมาณไม่มาก การจัดซื้อในระบบนี้สามารถทำได้ โดยผ่านระบบ e - Catalog พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 84.9 และมีความคิดเห็นว่า ไม้ไซ้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางแสดงเป็นค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดทำโครงการที่มีโอกาสที่จะเรียกเก็บเงินจากผู้รับงานได้ง่าย เช่น โครงการจ้างปรับปรุงซ่อมแซมถนน แหล่งน้ำ เป็นต้น	4.27	0.64	มากที่สุด
2. จัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม	4.44	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการ เพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย	4.38	0.61	มากที่สุด
4. การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกวดราคาหรือสอบราคาเพื่อปิดกั้นผู้ประกอบการรายอื่น และเอื้อประโยชน์กับรายใดรายหนึ่ง	4.03	0.66	มาก
5. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ประมาณการราคากลางไม่ดำเนินการตามระเบียบวิธีการที่กำหนด	3.61	0.49	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. เจ้าหน้าที่อาศัยช่องว่างราคากลางที่ยังไม่มีการกำหนดชัดเจนหรือยังไม่เป็นปัจจุบัน ปรับแต่งราคากลางให้สูงเกินความเป็นจริง	3.44	0.50	มาก
7. การเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน	4.30	0.96	มากที่สุด
8. การประกาศประกวดราคามีความประสงค์ให้ไม่ได้รับข้อมูลอย่างแพร่หลายเพื่อไม่ให้มีผู้เข้าร่วมแข่งขันประกวดราคาจำนวนมากและเพื่อให้ผู้แข่งขันรายอื่นดำเนินการเสนอราคาไม่กำหนด	2.39	0.49	น้อย
9. การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาผล มีการจัดตั้งเฉพาะพรรคพวกหรือผู้ที่กำหนดหรือสั่งการได้	2.45	0.50	น้อย
10. การตรวจรับงาน มีการจัดตั้งเฉพาะพรรคพวกหรือผู้ที่กำหนดหรือสั่งการได้	2.47	0.50	น้อย
รวม	3.58	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้ว พบว่า การจัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 รองลงมาการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการ เพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 และการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับ อิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม จำนวน 56 คน และเทศบาลตำบลคลองโยง จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน ซึ่งมีการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคลากรของเทศบาลเมืองนครปฐม ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 58.6 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีสถานภาพโสด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 มีอายุการทำงาน 7-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เป็นกระบวนการปฏิรูประบบการให้บริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล มีความคิดเห็นที่ใช่ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 และมีความคิดเห็นที่ไม่ใช่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 มีการนำ e-Government จะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีความคิดเห็นที่ใช่ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นที่ไม่ใช่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 มีการใช้ประโยชน์จาก e-Government อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการ การบริหารระหว่างหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานรัฐเท่านั้น มีความคิดเห็นที่ใช่ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.3 และมีความคิดเห็นที่ไม่ใช่ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 และ e-Government สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ

เทคโนโลยี มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

ปัจจัยทางด้านการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีรูปแบบการให้บริการของ e-Government มี 2 รูปแบบ คือ รัฐบาลกับประชาชน (Government to Customer) และรัฐบาลกับรัฐ (Government to Government) มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 77.0 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ซึ่งหลักสำคัญของการสร้าง e-Government ในประเทศไทยคือการนำบริการของภาครัฐสู่ประชาชน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันกับความต้องการของประชาชน มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 โดยมีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยใช้ระบบ e - Procurement คือ เพื่อความโปร่งใส การสร้างระบบธรรมาภิบาล ช่วยภาครัฐในการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4

นอกจากนี้การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน สามารถกระทำ ได้ 2 วิธี คือ วิธีประกวดราคา และวิธีสอบราคา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 มีระบบ e - Auction เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าที่ไม่สูง หรือมีปริมาณไม่มาก มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 มีระบบ e - RFP และระบบ e - RFQ เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคาหรือวิธีตกลงราคา มีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 และมีระบบ e - Inventory เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินค้าคงคลัง และการชำระเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9

มีการจ้างโดยวิธีสอบราคาได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า ไซ้ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 และมีความคิดเห็นว่า ไม่ไซ้ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 มีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธี

ประกวดราคาคือการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท มีความคิดเห็นว่ามีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และมีความคิดเห็นว่ามีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และมีการจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน ในปริมาณไม่มาก การจัดซื้อในระบบนี้สามารถทำได้โดยผ่านระบบ e-Catalog ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่ามีจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 84.9 และมีความคิดเห็นว่ามีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม พบว่า โดยภาพรวมบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า การจัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 รองลงมาการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการ เพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.3 และการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาศาสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาศาความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม อาจเป็นเพราะ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เป็นกระบวนการปฏิรูประบบการให้บริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล มีการอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการ การบริหารระหว่างหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานรัฐเท่านั้น สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี อีกทั้ง ปัจจัยทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน โดยรูปแบบการให้บริการของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) มี 2 รูปแบบ คือ รัฐกับประชาชน (Government to Customer) และรัฐกับรัฐ (Government to Government) ซึ่งหลักสำคัญในประเทศไทยคือการนำบริการของภาครัฐสู่ประชาชน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันกับความต้องการของประชาชน ในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยใช้ระบบ e-Procurement เพื่อความโปร่งใส การสร้างระบบธรรมาภิบาล ช่วยภาครัฐในการพัฒนาระบบการ

จัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นมีการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบัน สามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีประกวดราคา และวิธีสอบราคาโดยมีระบบ e-Auction เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าที่ไม่สูง มีการใช้ระบบ e-RFP และระบบ e-RFQ เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคาหรือวิธีตกลงราคา เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินค้าคงคลัง และการชำระเงิน มีการจ้างโดยวิธีสอบราคาได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาคือการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท และมีการจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน ในปริมาณไม่มาก การจัดซื้อในระบบนี้สามารถทำได้โดยผ่านระบบ e-Catalog

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรวลัย วงศ์พรหมศิลป์ (2555) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์และระดับธรรมาภิบาลของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลใน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเรื่อง e-Government ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจเรื่อง e-Government ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างสูง เทศบาลเมืองให้ความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานจัดซื้อจัดจ้างในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศักดิ์ ฐิติชัยศรี (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3 (นครราชสีมา) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในสังกัด พบว่า กระบวนการการจัดซื้อจัดจ้างมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเสริมสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในความเป็นข้าราชการมืออาชีพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ สร้างค่านิยมของเจ้าหน้าที่รัฐทุกระดับ รวมทั้งผู้บริหารหรือฝ่ายการเมือง ให้ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานมุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นมีการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กร โดยยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนเป็นเป้าหมาย และควรประมวลและรวบรวมหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน

2. จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม อาจเป็นเพราะ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม พบว่า มีการจัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการ เพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย และการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเวช ณะวงวิเศษ (2553) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ

อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การแก้ไขสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดจ้างคือความสำเร็จของระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ 4 ปัจจัยคือด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) การสร้างกลไกความยั่งยืน (Institutions) และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ไทยประยูร (2552) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุองค์การบริหารส่วนตำบลภายในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ด้านการตรวจรับพัสดุการจัดซื้อจัดจ้าง มีปัญหาส่งผลให้ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการซื้อเพื่อเอื้อพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมมีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุเพื่อเอื้อต่อผู้ขายที่คุ้นเคยหรือสนิทสนม โดยการเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านประจำ ส่งผลให้ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา “ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

5.3.1.1 จากการศึกษา พบว่า ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ปัจจัยทางด้านการเมืองเป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government ดังนั้นต่อให้มีปัจจัยทางด้านการเมืองมาเกี่ยวข้อง นั้นไม่ได้ส่งผลต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government ของบุคลากร

5.3.1.2 จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ไม่มีการประกาศประกวดราคาในการเผยแพร่ข้อมูลอย่างทั่วถึงเพื่อประสงค์ไม่ให้มีผู้เข้าร่วมแข่งขันประกวดราคา โดยคู่แข่งรายอื่นไม่สามารถดำเนินการเสนอราคาหรือเสนอราคาได้ไม่ทันตามกำหนดเวลา จึงทำให้การจัดซื้อจัดจ้างเอื้อประโยชน์ต่อผู้ขายเพียงบางรายเท่านั้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษารั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการหรือการยอมรับเทคโนโลยีของบุคลากรที่ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม ที่อาจมีผลต่อ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์

5.3.2.2 ควรทำการศึกษาในด้านอื่นในเรื่องระดับปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่จากการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลราคาด้วยระบบการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม โดยจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับปัญหาอุปสรรคของเจ้าหน้าที่จากการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการปฏิบัติงาน

บรรณานุกรม

- กรมบัญชีกลาง. (2560). การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานพัสดุภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2559). การจัดการปัญหาการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- จักรกริช ใจดี. (2542). ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์. (2560). บทบาททวนวรรณกรรมว่าด้วยการปฏิรูปการจัดการภาครัฐ: ความหมาย วิวัฒนาการ และรากฐานเชิงทฤษฎี. วารสารการเมือง การบริการ และกฎหมาย. 9(1).
- จุฑาทิพย์ ไทยประยูร. (2552). ปัญหาการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างด้านพัสดุองค์การบริหารส่วนตำบลภายในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- ชูเวช เสนปาน. (2551). การศึกษาปัจจัยของปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2560). ระบบราชการ 4.0 กับ การสร้างนวัตกรรมและความเป็นผู้ประกอบการภาครัฐ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.dpe.go.th/manual-files-401291791810>. สืบค้นเมื่อ วันที่ 4 กรกฎาคม 2564 .
- นพวรรณ คัชมาตย์. (2550). การศึกษาระดับปัญหา อุปสรรค ของเจ้าหน้าที่จากการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดพิจิตร. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- นันทนา อูษาจารุจิตร. (2552). การศึกษาแนวทางการปรับปรุงการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- ประภาศิริ บุญยรัตกลิน. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.

บรรณานุกรม

- เปรมใจ บัวไสย. (2551). ความรู้ความเข้าใจการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- พงศ์ศักดิ์ ฐิติชัยศรี. (2553). การศึกษาปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเขต 3
(นครราชสีมา) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในสังกัด.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- ไพรวลัย วงศ์พรหมศิลป์. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาล
อิเล็กทรอนิกส์และระดับธรรมาภิบาลของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
ของเทศบาลใน จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- ยุทธพงษ์ เหล่าพิทักษ์โยธิน. (2552). การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างโดยการประมูล ด้วยระบบ
อิเล็กทรอนิกส์ศึกษากรณี: องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- รัตนชัย ธีรเกิง. (2551). แนวทางการป้องกันการทุจริตในการประมูลงานก่อสร้างตามหลักธรรมาภิบาล.
ชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัย
แห่งชาติ.
- ลัดดาวัลย์ วงศ์ธรรม. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารงานพัสดุขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- วันทนีย์ วิวรรณภาสกร. (2550). การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายจัดซื้อจัดจ้าง
ทางอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ : ศึกษาเฉพาะหน่วยงานกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- วิญญูพงศ์ พรหมยะ. (2558). ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่มีต่อการใช้ระบบ
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (E-document) ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้. (คณะบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง).
- วิจิตรา อุดมทรัพย์. (2552). การศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัย
แห่งชาติ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). การปฏิรูปประเทศไทยด้านการต่อต้านการทุจริตและการส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรมของเยาวชน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<https://www.kpi.ac.th/knowledge/book/data/517>. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2564.

บรรณานุกรม

- สุเวช ณะวงวิเศษ. (2553). อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- อังศุธร นามตรง. (2550). ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.
- อุพา มีคุณ. (2553). การสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เทศบาลตำบลห้วยหลวง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ.

BIBLIOGRAPHY

Wikstrom, S., and R. Normann. (1994). **Knowledge & Value a new perspective on corporate tranformation**. New York: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความจริงของท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. ไม่เกิน 30 ปี

() 2. 31-40 ปี

() 3. 41-50 ปี

() 4. 51-60 ปี

3. สถานภาพ

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หย่าร้าง/ หม้าย/ แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

() 3. ปริญญาโท

() 4. สูงกว่าปริญญาโทขึ้นไป

5. อายุการทำงาน/ราชการ

() 1. 1-3 ปี

() 2. 4-6 ปี

() 3. 7-10 ปี

() 4. ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () ที่ท่านคิดว่าเป็นการดำเนินการที่ถูกต้อง

ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. e-Government เป็นกระบวนการปฏิรูประบบการให้บริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล		
2. e-Government จะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น		
3. การใช้ประโยชน์จาก e-Government อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการการบริหารระหว่างหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานรัฐเท่านั้น		
4. e-Government สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี		
5. ปัจจัยทางการเมือง เป็นปัจจัยที่ไม่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการดำเนินงาน e-Government		
6. รูปแบบการให้บริการของ e-Government มี 2 รูปแบบ คือ รัฐกับประชาชน (Government to Customer) และรัฐกับรัฐ (Government to Government)		
7. หลักสำคัญของการสร้าง e-Government ในประเทศไทยคือการนำบริการของภาครัฐสู่ประชาชน โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันกับความต้องการของประชาชน		
8. วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งในการปฏิรูประบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยใช้ระบบ e – Procurement คือ เพื่อความโปร่งใส การสร้างระบบธรรมาภิบาล ช่วยภาครัฐในการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มุ่งไปสู่ระบบที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น		
9. การจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน สามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีประกวดราคา และวิธีสอบราคา		
10. ระบบ e – Auction เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าที่ไม่สูง หรือมีปริมาณไม่มาก		
11. ระบบ e – RFP และระบบ e – RFQ เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างด้วยอิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีสอบราคาหรือวิธีตกลงราคา		

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
12. ระบบ e – Inventory เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินค้าคงคลัง และการชำระเงิน		
13. การจ้างโดยวิธีสอบราคาได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท		
14. การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาคือการซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 2,000,000 บาท		
15. การจัดซื้อครุภัณฑ์ วัสดุสำนักงาน ในปริมาณไม่มาก การจัดซื้อในระบบนี้สามารถทำได้โดยผ่านระบบ e – Catalog		

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

คำชี้แจง โปรดกรอกเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () ที่ท่านคิดว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีการจัดทำโครงการที่มีโอกาสที่จะเรียกเก็บเงินจากผู้รับงานได้ง่าย เช่น โครงการจ้างปรับปรุงซ่อมแซมถนน แหล่งน้ำ เป็นต้น					
2. จัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม					

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากร เทศบาลในจังหวัดนครปฐม	ระดับปัญหาและอุปสรรค				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีการจัดทำโครงการที่มีโอกาสที่จะเรียกเก็บเงินจากผู้รับงานได้ง่าย เช่น โครงการจ้างปรับปรุงซ่อมแซมถนน แหล่งน้ำ เป็นต้น					
2. จัดทำโครงการซึ่งผู้บริหารหรือพวกพ้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม					
3. การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของพัสดุ/การบริการเพื่อเอื้อต่อผู้ขายบางราย					
4. การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกวดราคาหรือสอบราคาเพื่อปิดกั้นผู้ประกอบการรายอื่น และเอื้อประโยชน์กับรายใดรายหนึ่ง					
5. เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ประมาณการราคากลางไม่ดำเนินการตามระเบียบวิธีการที่กำหนด					
6. เจ้าหน้าที่อาศัยช่องว่างราคากลางที่ยังไม่มีการกำหนดชัดเจนหรือยังไม่เป็นปัจจุบัน ปรับแต่งราคากลางให้สูงเกินความเป็นจริง					
7. การเสนอวิธีการจัดซื้อจัดจ้างมักเลือกซื้อจากร้านค้าประจำที่มีความสัมพันธ์กันมายาวนาน					
8. การประกาศประกวดราคามีความประสงค์ให้ไม่ได้รับข้อมูลอย่างแพร่หลายเพื่อไม่ให้มีผู้เข้าร่วมแข่งขันประกวดราคาจำนวนมาก และเพื่อให้ผู้แข่งขันรายอื่นดำเนินการเสนอราคาไม่ทันกำหนด					
9. การจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาผล มีการจัดตั้งเฉพาะพรรคพวกหรือผู้ที่กำหนดหรือสั่งการได้					
10. การตรวจรับงาน มีการจัดตั้งเฉพาะพรรคพวกหรือผู้ที่กำหนดหรือสั่งการได้					

ภาคผนวก ข

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
สรุปความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม
การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น
โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบราก

ส่วนที่	แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าดัชนีความ สอดคล้อง
1	ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัด จ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม	15	0.865
2	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้าน การจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากร เทศบาลในจังหวัดนครปฐม	10	0.842
	รวม	25	0.854

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างของ
เทศบาลในจังหวัดนครปฐม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
BA1	12.233	7.082	0.688	0.846
BA2	12.100	7.472	0.708	0.846
BA3	12.033	8.378	0.332	0.864
BA4	12.267	7.375	0.529	0.857
BA5	12.167	7.109	0.763	0.841
BA6	12.100	8.024	0.401	0.862
BA7	12.067	8.202	0.363	0.863
BA8	11.967	8.930	0.000	0.869
BA9	12.100	7.748	0.552	0.854
BA10	12.133	7.292	0.730	0.844
BA11	12.100	8.024	0.401	0.862
BA12	12.067	8.202	0.363	0.863
BA13	11.967	8.930	0.000	0.869
BA14	12.100	7.748	0.552	0.854
BA15	12.133	7.292	0.730	0.844
ความรู้ความเข้าใจเรื่องรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้างของเทศบาลในจังหวัดนครปฐม				0.865

แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลใน
จังหวัดนครปฐม

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
CA1	32.233	17.013	0.414	0.838
CA2	32.200	14.924	0.682	0.813
CA3	32.033	16.930	0.487	0.833
CA4	32.167	16.695	0.435	0.836
CA5	32.300	13.666	0.724	0.807
CB1	32.233	15.909	0.489	0.832
CB2	32.233	15.220	0.620	0.819
CB3	32.067	16.685	0.410	0.839
CB4	32.233	17.013	0.414	0.838
CB5	32.200	14.924	0.682	0.813
ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง อิเล็กทรอนิกส์ของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดนครปฐม				0.842

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายภัครธรณ์ เอี่ยมอำภา
วัน เดือน ปีเกิด	6 ตุลาคม พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี สถาบันการบิน มหาวิทยาลัยรังสิต
ประสบการณ์ทำงาน	PILOT OF BANGKOK AVIATION 4 ปี